

Az ítéltábla pártfogó ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Várnagy Ágnes ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r alperesek** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében a Győri Törvényszék 2012. június 6. napján kelt P.20.171/2011/32. számú ítéletével szemben a felperes által 34. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését részben és akként változtatja meg, hogy az I. és II. r. alperesek felperes javára szóló egyetemleges marasztalását 700.000.-(Hétszázezer) forintra felemeli.

Kötelezi az I. és II. r. alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 16.000.-(Tizenhatezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, az ezt meghaladóan feljegyzett 782.800.-(Hétszáznyolcvankettőezer-nyolcszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket, továbbá a 49.911.-(Negyvenkilencezer-kilencszáztizenegy) forint feljegyzett szakértői költséget az állam viseli.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az I. és II. r. alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 100.000.-(Egyszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja az ítéltábla, hogy a felperes a fellebbezési eljárásban 2 %-ban pernyertes.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az I-II. r. alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 500.000.-Ft-ot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 30.000.-Ft feljegyzett eljárási illetéket az államnak azzal, hogy a feljegyzett 598.800.-Ft eljárási illeték az állam terhén marad. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 4.194.-Ft-ot az államnak a Győri Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I-II. r. alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 100.000.-Ft ügyvédi munkadíjból és 6.188.-Ft tanúdíjból álló perköltséget.

Megállapította, hogy a felperesi pártfogó ügyvéd díját 1/20 részben az I-II. r. alperes egyetemlegesen viseli, 19/20 részben a Magyar Állam terhén marad. Ezt meghaladóan a felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

Határozata indokolásában megállapította, hogy I.r. alperes 2004. szeptember 7. napján egy adásvételi szerződés aláírását követően a felperesre támadt, őt ököllel bal szemén, száján és fején ütlegelte. II. r. alperes és "A", hogy a felperest a védekezésben megakadályozzák, karját két oldalról hátra szorították. II. r. alperes ezt követően a felperes fejét két oldalról megmarkolva és azt lefelé húzva a felperest térdével hasba rúgta. I. r. és II. r. alperesek és "A" a földre esett felperest körbeállták és őt teljes testtájékon rugdalták. A felperes a bántalmazás során az alsó ajak és bal arcfél lágyrészeinek zúzódását, hasúri vérgyülemet okozó vékonybél-fodor-repedést szenvedett el. A hasúri sérülés miatt műtétet végeztek rajta. A műtéti területben hasfali sérv alakult ki, mely miatt 2005 júliusában hasfali helyreállító műtétet végeztek.

A felperes munkaképessége már a bántalmazás előtt 40 %-ban csökkent, a bántalmazás miatt a hasfali sérv kialakulásával kapcsolatosan további 5 %-os egészségkárosodást szenvedett el. Egészségkárosodása műtétrel csökkenthető lenne, de a műtétnek megbetegedései miatt az átlagosnál nagyobb a kockázata. A felperes a hasúri sérülés és a hasfali sérv miatti műtétet követő időszakban összesen kb. 2-3 hónapnyi időszakban szorult segítségre, ápolásra és gondozásra, az időszak első harmadában-felében teljes, második felében folyamatosan csökkenő mértékű részleges ápolást, gondozást igényelt. Jelenleg a felperes a bántalmazás következményei miatt ápolásra nem szorul, a nehezebb (nagyobb fizikai megterhelést jelentő) házi és házkörüli munkák végzésében segítségre szorul. A műtét nyomán kialakult hasfali sérv, majd az ismételten, a helyreállító műtét ellenére kiújult sérv a nehezebb tárgyak emelésében, a hajolásban, a nehezebb fizikai munkák végzésében akadályozza. A felperes más betegségei (elsősorban a bántalmazást követően felfedezett cukorbetegsége) a munkavégző-képességet jelentős mértékben tovább korlátozzák. A műtéti hegben ellazulás (szétválás), kiújult sérv önmagában a mindennapi életben való részvételét legfeljebb enyhe mértékben korlátozza. A bántalmazással összefüggésben Frontin gyógyszert szed. A felperesnél részben a bántalmazás miatt enyhe érzelmi-hangulati zavar alakult ki.

Felperes 2004-2010. években adóbevallást nem nyújtott be a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz. Felperes alkalmanként mezőgazdasági munkát (szőlőművelés, fagyűjtés) végez, ebből származó jövedelme nem határozható meg. Felperes 2009. évben havi 47.475.- Ft összegű rokkantnyugdíjat kapott.

A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 5.B.437/2005/52. számú - a Győri Ítéltábla Bf.35/2009/8. számú ítéletével 2010. május 18. napján jogerőre emelkedett - ítélete I. r. alperes bűnösségét 1 rb. társtettesként elkövetett életveszélyt okozó testi sértés büntetében és 1 rb. könnyű testi sértés vétségében, II. r. alperes bűnösségét 1 rb. társtettesként elkövetett életveszélyt okozó testi sértés büntetében állapította meg.

A bíróság ítélete jogi indokolásában kiemelte, hogy a Pp. 4. § (2) bekezdésére figyelemmel a jogerős büntető ítéletben megállapított alperesi magatartás irányadó a kártérítés iránt indított perben is. A Ptk.339. § (1) bekezdése alapján az alperesek kártérítési felelőssége fennáll. Kötelesek a felperesnek megfizetni a Ptk.355. § (1) és (4) bekezdése szerinti kárt.

Értékelte a bíróság, hogy a szakvélemény alapján a felperesnél 5 %-os egészségromlást jelentett a bántalmazás következményeként szükségessé váló műtetet követően kialakult sérve és a sérvműtét, továbbá a felperes pszichés állapotának részbeni változása. Az egyéb megbetegedései nem az alperesek általi bántalmazás következményei. A bántalmazás következményeként kialakult egészségromlás csak részben befolyásolja a felperes munkavégzését, napi teendőit, azokat javarészt a sorsszerű megbetegedések korlátozzák. Ennek megfelelően a nemvagyoni kárt a körülmények mérlegelésével 500.000.-Ft-ban határozta meg. Utalt arra a bíróság, hogy a felperes keresete a késedelmi kamatra nem terjedt ki, így a Pp.215. §-a alapján arról nem rendelkezett.

Nem ítélte alaposnak a Ptk.356. § (1), (2) és (3) bekezdésére alapított felperesi járadékigényt. A bíróság álláspontja szerint a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a bántalmazás előtti jövedelme a bántalmazás miatt csökkent. Ekörben értékelte, hogy a felperes 2004-től adóbevallást nem nyújtott be, a hozzátartozói tanúvallomásai is csak részben támasztották alá a szőlőben és az erdőben végzett munkával kapcsolatos felperesi előadást, és nyilatkozatuk önmagában is ellentmondásos volt. A meghallgatott erdész tanúvallomása mind az időtartam, mind az elérhető jövedelem, mind pedig a felperesi munkavégzés jellege tekintetében eltért a felperes előadásától. Az általa becsatolt bizonylatok arra utalnak, hogy a felperes neve alatt a fagyűjtés 2004-et követően is folyt. Mindezek alapján a bíróság nem tudta megállapítani, hogy a felperesnek mennyi volt a jövedelme a bántalmazás előtt és mennyi volt a bántalmazás után. Az a körülmény, hogy a felperes be nem vallott, fekete munkát végzett, nem zárja ki a kártérítési igényt, viszont a felperes ezen magatartása nehezen bizonyíthatóvá tette a jövedelmét. Nem volt megállapítható, hogy a felperesnek a szőlőművelésből és fagyűjtésből milyen összegű jövedelme keletkezett, ugyanakkor a bántalmazást követően a felperes rokkantnyugdíjas lett, rokkantnyugdíjhoz jutott, ezzel hosszú idő után igazolt jövedelme keletkezett. Ezen felperes által szolgáltatott ellentmondásos bizonyítékok nem támasztották alá, hogy a felperes jövedelme kevesebb lett volna a bántalmazás következtében.

A felperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, a nemvagyoni kártérítés keresetnek megfelelően 10 millió forintba való felemelését, továbbá havi 40.000.-Ft jövedelempótló járadék megítélését kérte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet alapját a perben szerzett orvosszakértői vélemény képezi, holott ezt továbbra sem fogadja el. Fenntartotta azon álláspontját, hogy az őt ért fizikai bántalmazástól kialakulhatott a cukorbetegsége. Az elsőfokú eljárás során előadottakat fenntartva kiemelte, hogy a rokkantossági ügye folyamatban van a Győri Munkaügyi Bíróságon, ennek során szakértői vélemény került beszerzésre, mely az össz-egészségügyi károsodást 50-79 %-ban állapítja meg, ezen belül a cukorbetegségből eredő egészségkárosodást 28 %-ra, a hasi trauma okán keletkezett állapotot 22 %-ra teszi az orvosszakértői vélemény. Ez ellentétes a perben kirendelt szakértő véleményével. Ennek folytán indítványozta a másodfokú eljárás során bizonyítás felvételét, a két szakértői vélemény elkészítőjének meghallgatását.

Fenntartotta, hogy az általa korábban végzett segédmunkát és fagyűjtést, favágást a bántalmazás miatt nem tudja már elvégezni, amely miatt 100-300.000. Ft havi bevételkiesése keletkezett. A járadékigényét álláspontja szerint a kereseti kérelemben előadott mértékben alátámasztja a munkaügyi bíróság perében szerzett szakértői vélemény is, a bántalmazási eredetű 22 %-os egészségkárosodásra irányuló megállapításával.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseinek helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezése részben az alábbiak szerint alapos.

A perben feltárt - nem vitatott - tényállás szerint az alperesek a felperest bántalmazták, melynek következtében a felperes egészségkárosodást szenvedett. Az alperesek a Ptk.339. § (1) bekezdése alapján, a jogellenes magatartásukkal okozati összefüggésben bekövetkezett felperesi kár megtérítéséért felelősséggel tartoznak.

A perben a Ptk.339. § (1) bekezdése és a Pp.164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania a jogellenes magatartással okozott kárt, beleértve annak összecszerűségét is. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, arra alapított döntését és annak indokait az ítélet tábla is osztotta. A felperes nem vagyoni kár igénye körében azonban a felperes fellebbezése az alábbiak szerint kisebb részében mégis alapos.

A felperes fellebbezésében egyebek mellett arra is hivatkozott, hogy a Győri Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő peres eljárás során beszerzett szakértői vélemény a bántalmazással okozati összefüggésben bekövetkezett egészségkárosodás mértékét a jelen perben beszerzett szakértői véleménytől eltérő mértékben határozza meg. Ebben a körben kérte a szakértői bizonyítás kiegészítését. A felperes által hivatkozott - másik perben keletkezett - szakértői vélemény, mint bizonyíték fellebbezési eljárásban való érdemi értékelése, majd a szakvélemények megállapításai közötti eltérések feloldása érdekében a perben beszerzett szakértői vélemény kiegészítése a Pp.235. § (1) bekezdésében foglaltak mellett sem volt a másodfokú eljárásban mellőzhető, figyelemmel arra, hogy a munkaügyi perben beszerzett szakértői vélemény a jelen perben hozott elsőfokú ítélet meghozatalát követően keletkezett, a felperest tehát ezen bizonyítékra való hivatkozás tekintetében mulasztás nem terheli. Ennek megfelelően az ítélet tábla munkaügyi perben beszerzett szakértői vélemény eljárás anyagává vételét követően intézkedett a szakértői bizonyítás továbbfejlesztése iránt. Az annak során beszerzett (Pf.11. sorszámú) szakértői vélemény aggálytalan, a felek által sem vitatott - immár a munkaügyi perben beszerzett szakvélemény alapját képező egészségügyi dokumentációra is kiterjedő értékelés útján született - megállapításai alapján az ítélet tábla megállapította, hogy a felperesnek az össz-szervezeti egészségkárosodásán belül az alperesek jogellenes magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett részkárosodása 10 %-os mértékű. A perben kirendelt szakértő ezen - a korábbihoz képest módosított - megállapításának kellően részletes szakmai indokát adta, a korábbi vizsgálat óta eltelt időben bekövetkezett állapotváltozás elemzésével és az irányadó orvosszakmai szabályok, irányelvek értékelésével megfelelően alátámasztott szakértői megállapítást, mint aggálytalan az ítélet tábla az ítélezése alapjául elfogadta és az elsőfokú ítélet tényállását ennek megfelelően módosította.

A felperes a fellebbezési eljárás során a szakértői bizonyítás további kiegészítését is indítványozta, hivatkozva arra, hogy a jelen perben eljáró, valamint a felperes rokkantossági eljárásával kapcsolatosan eljáró szakértők együttes meghallgatása útján igazolható lenne az az állítása, mely szerint a cukorbetegségének kialakulása is okozati összefüggésben áll az

alperesek jogellenes magatartásával. Ebben a körben az ítélet tábla azonban a bizonyítási indítványt elutasította, figyelemmel arra, hogy a beszerzett peradatok egybehangzóak tekintetben, hogy a cukorbetegség nem áll okozati összefüggésben a bántalmazással. A felperes által hivatkozott szakértői vélemények egyike sem tartalmaz olyan következtetést, mely szerint a felperes cukorbetegségének kialakulása és az alperesek magatartása között okozati összefüggés lenne. A szakértői vélemény alapján ezen felperesi állítás kifejezetten cáfolható, figyelemmel arra a megállapításra, hogy a felperes cukorbetegsége már a bántalmazás előtt is fennállt, csupán a bántalmazással kapcsolatos sérülések vizsgálatával egyidejűleg diagnosztizálták. Az ezirányú szakértői megállapítás a Pp.182. § (3) bekezdésében megjelölt hiányosságokban nem szenved, a megállapítás megkérdőjelezésére alkalmas peradat nincs, a további bizonyítás lefolytatásának az eljárásjogi feltételei tehát nem álltak fenn.

A nem vagyoni kártérítési kötelezettség alapja a személyiségi jogsértés, rendeltetése pedig az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett hátrány, érdeksérelem másnemű kompenzálása. A nem vagyoni kár mértékének meghatározása során a bíróságnak a jogsértés súlyára és a következmények súlyosságára is figyelemmel kell lennie. Értékelnie kell a felperes által az alperesek magatartása során elszenvedett fizikai sérüléseket, az ezzel okozati összefüggésben álló pszichikai, életmódbeli hátrányokat, mindazt a nem vagyoni hátrányt, melyet a felperes a bántalmazás következtében elszenvedett és a jövőben el fog szenvedni. Mindezek okszerű mérlegelése útján állapítható meg az az összeg, amely a személyiségi jogsértés által okozott nem vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges, és egyben megfelel az ítélezési gyakorlat egységességének is. A fentiek szerint - az alperesek jogellenes magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett egészségromlás tekintetében - kiegészített tényállás mellett, a bántalmazással csak részoki összefüggésben kialakult enyhe érzelmi-hangulati zavar figyelembevételével az ítélet tábla megítélése szerint 700.000.-Ft az az összeg, amely alkalmas és egyben elégséges a személyiségi jogsértés által okozott nem vagyoni hátrány kompenzálására. Ezzel kapcsolatosan ugyanakkor az elsőfokú ítélet helyes jogi álláspontjával egyezően kiemeli az ítélet tábla, hogy a felperes sorsszerű - az alperesek jogellenes magatartásával okozati összefüggésben nem álló - megbetegedéseiből fakadó hátrányok tekintetében az alperesek kártérítési felelőssége a Ptk.339. § (1) bekezdése szerint nem állapítható meg. Így a fentieket meghaladó nem vagyoni kártérítési igény nem megalapozott. A nem vagyoni kártérítés iránti keresetet a fentieket meghaladóan elutasító ítéleti rendelkezést erre figyelemmel - az elsőfokú ítélet indokaival maradéktalanul egyetértve - az ítélet tábla helyben hagyta.

Alapítván a járadékigény elutasítására irányuló ítéleti rendelkezéssel szembeni felperesi fellebbezés is. Az elsőfokú bíróság a teljeskörű bizonyítás anyagának okszerű, mindenre kiterjedő mérlegelésére alapítva helyes tényállást állapított meg, az erre támaszkodó jogkövetkeztetésével - az ezirányú kereset elutasításával - és annak indokaival az ítélet tábla teljes mértékben egyetértett. Azok megismétlése nélkül csupán kiemeli, hogy a felperes ekörben nem tudott eleget tenni a rá háruló bizonyítási kötelezettségnek. Az egymással ellentmondó (az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen számba vett, a maguk összességében értékelt) peradatok alapján nem lehetett ítéleti bizonyossággal megállapítani a felperes

bántalmazás előtti és azt követő jövedelmét, így azt sem, hogy a jövedelme a bántalmazás következtében kialakult egészségromlás folytán csökkent volna.

Az ítéletábra a fentebb kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését a Pp.253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta. A másodfokú döntés a pernyertesség kereseti kérelemhez viszonyított arányát oly csekély mértékben (2 %-ban) érintette, amely nem tette indokolttá az elsőfokú perköltség viselésére irányuló ítéleti rendelkezések megváltoztatását.

A felperes a Pp.81. § (1) bekezdésére figyelemmel - a fellebbezési eljárásban való 98 %-os pervesztessége miatt - köteles megfizetni az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak az ÁFÁ-t is magában foglaló 100.000.-Ft másodfokú ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. Ennek megállapítása során az ítéletábra figyelemmel volt a pertárgy értéken túl arra, hogy a jelen perben a másodfokú eljárás tárgyát képező eljárásjogi és anyagi jogi kérdések jellegüknél fogva nem igényeltek az alperesi jogi képviselőtől sem jogilag összetett, sem pedig mennyiségét tekintve terjedelmes ügyvédi tevékenységet, így a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontja és (5) bekezdése szerint megállapítható összeget a (6) bekezdésben foglaltakra figyelemmel az ítéletábra mérsékelte.

Az I. és II. r. alperesek a pervesztességük arányában kötelesek megfizetni az államnak a feljegyzett fellebbezési illeték 2 %-át, az ezt meghaladóan feljegyzett fellebbezési illetéket, valamint a fellebbezési eljárásban felmerült és állam által előlegezett szakértői díjat a felperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. A felperesi pernyertesség másodfokú eljárásban való arányának megállapítására irányuló rendelkezés a Pp.87. § (2) bekezdésén alapszik.

Győr, 2014. január 8. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: